

REGULERING AV FISKET ETTER TOBIS I 2026

1. SAMMENDRAG

Tobisfisket foregår i norsk sone i Nordsjøen. Det er 25 fartøy med pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse som har rett til å fiske tobis. Fangstene brukes til produksjon av fiskemel og -olje.

Siden 2010 har forvaltningen av tobis i norsk sone vært basert på en områdebasert forvaltningsmodell hvor hovedelementet er at områder som er åpne for fiske ett år, holdes stengt påfølgende år og omvendt. HI gir et råd om foreløpig kvote i februar og hvilke områder som kan åpnes for fiske. Etter at et akustisk tobistokt er avsluttet i midten av mai, gir HI endelig råd om totalkvote og åpne områder. Et annet sentralt element i forvaltningsmodellen er fisket etter tobis kun er åpent i perioden 15. april til 23. juni. De siste ti årene har kvoterådene variert betydelig, mellom 20 000 tonn og 250 000 tonn. Rådene har blitt fulgt ved reguleringen av fisket. Norske fartøy har ikke hatt kvote i EU-sonen/britisk sone siden 2013.

De senere årene har det vært økte utfordringer med innblanding av hvitfisk i fisket etter tobis, som foregår med småmasket bunntrål. Det har kommet flere nye store årsklasser av både hyse og hvitting. Fisk fra disse årsklassene har nå vokst seg større, men det er sannsynlig at det kan oppstå utfordringer med innblanding av hvitfisk også i 2025. Fiskeridirektoratet kan stenge felt der innblandingen av fisk under minstemål er for stor, og fangstene blir undersøkt både på havet og ved landing for å kontrollere fangstsammensetningen. Fartøyene må også selv vurdere tiltak for å redusere innblandingen av hvitfisk gjennom feltskifter og andre tilpasninger i utøvelsen av fisket. Denne situasjonen på feltene kan ha ført til et sammenbrudd i bestanden da kvoten i 2024 ble satt til 19 000 tonn, men fangsten ble kun 3 938 tonn. HIs råd for 2025 var at det ikke skulle fiskes tobis i 2025, fordi det akustiske toktet viste at totalbiomassen av tobis var svært liten.

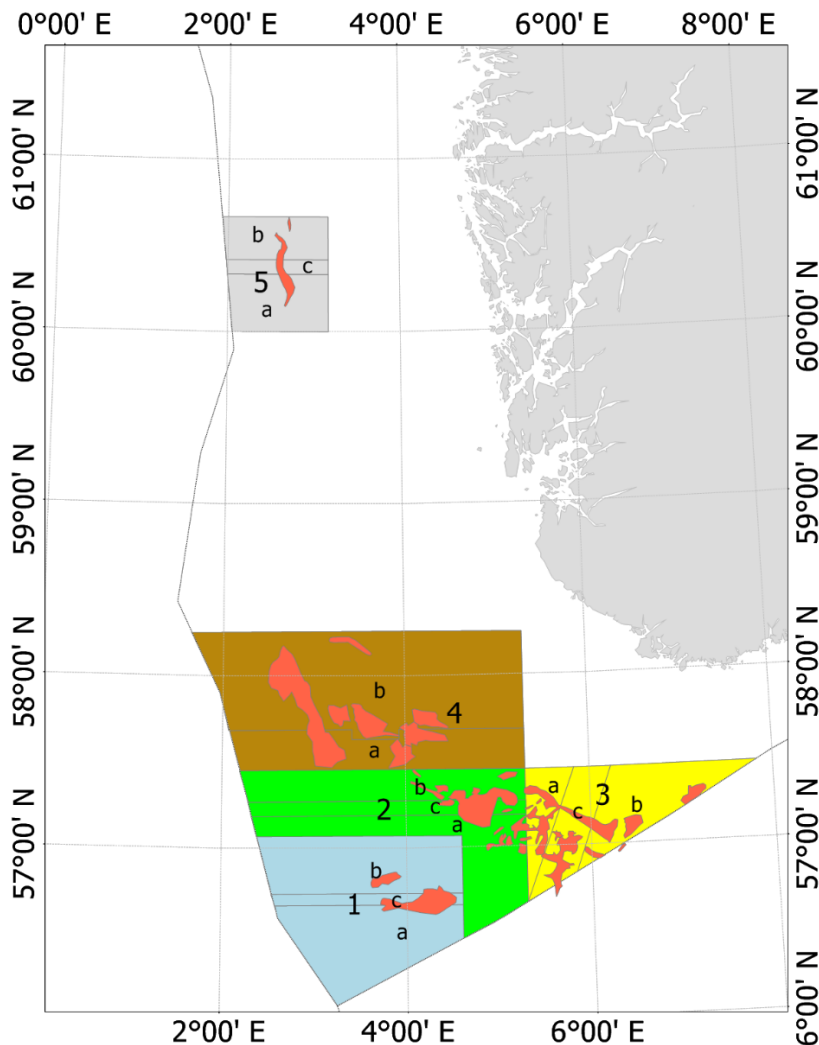
Fiskeridirektøren foreslår at tobisforvaltningen i 2026 blir fastsatt i henhold til den områdebaserte forvaltningsmodellen.

2. FORVALTNINGSMODELLEN FOR TOBIS

Hovedpunktene i gjeldende forvaltningsmodell er som følger:

- Forvaltningen skjer på grunnlag av områdebasert forvaltning, jf. figur 1. Dette innebærer at tobisfeltene deles inn i forvaltningsområder. Hvert forvaltningsområde deles i to eller tre underområder. Hvilke forvaltnings- og underområder som skal være åpne for fiskeri besluttet etter at HI har gitt råd om foreløpig kvote før sesongstart, og i henhold til oppdatert råd etter tobistoktet om våren. I forvaltningsområder som er delt i tre underområder vil underområde c alltid være åpent dersom underområde a eller b er åpne.
- Fisket er åpent i perioden 15. april til 23. juni.

- Det er fastsatt et minstemål for tobis på 10 cm. Områder kan stenges dersom mer enn 10 % av fangsten, i antall per hal, er under 10 cm.
- Tobiskvoten fastsettes for hele NØS unntatt forvaltningsområde 5 (Vikingbanken).
- Dersom HI anbefaler at det åpnes for fiske i forvaltningsområde 5 (Vikingbanken), settes en egen kvote for dette området. Utover dette gjennomføres forvaltning av tobis på Vikingbanken i henhold til forvaltningsmodellen.

Figur 1. Kart over tobisområdene i NØS (røde felt) og inndeling av de norske forvaltningsområdene. Gyldig f.o.m 2020.

I tabell 1 vises tilrådet kvote og fangst siden 2014.

Tabell 1. Fastsatt kvote, fangst (tonn) og verdi (1000 kr) av tobis i NØS.

År	Fastsatt kvote	Fangst	Verdi
2014	90 000	82 499	140 224
2015	100 000	100 859	198 349
2016	40 000	40 867	117 753
2017	120 000	120 205	192 955
2018	70 000	69 531	156 996

2019	125 000	124 786	373 219
2020	250 000	244 379	874 511
2021	145 000	146 442	514 219
2022	95 000	81 676	252 308
2023	60 000	15 948	65 033
2024	19 000	3 938	20 326
2025	0	0	0

Kilde: Landings- og sluttseddelstatistikken 27.09.2024

Etter at forvaltningsmodellen ble innført og frem til og med 2022 har utnyttelse av bestanden vært mer forutsigbar enn før innføringen.

2.1 Evaluering av forvaltningsmodellen.

Forvaltningen av tobis har vært under utvikling siden 2010. Gjeldende forvaltningsmodell er utviklet i nært samarbeid mellom næringsorganisasjonene, HI og Fiskeridirektoratet. Modellen har jevnlig vært drøftet og evaluert, senest i 2024. Representanter fra Fiskeridirektoratet, HI, Kystvakten, Pelagisk forening og Fiskebåt møttes våren 2024 for å diskutere modellen og eventuelle endringer. Evalueringen var ferdigstilt tidlig i 2025. Det ble ikke foretatt store endringer, men mindre justeringer ble innført.

3. TOBISSESONGEN 2025

3.1 Råd fra HI og regulering

I det foreløpige rådet den 12. Februar 2025 tilrådte HI at det ikke skulle fiskes tobis i 2025. I det endelige tobisrådet av 14. mai ble denne vurderingen opprettholdt da resultatene fra HI sitt akustiske tråltokt i 2025 viste at totalbiomassen av tobis er svært liten.

På dette grunnlag og i tråd med forvaltningsmodellen besluttet Fiskeridirektoratet at det ikke skulle åpnes opp for fiske etter tobis i NØS i 2025.

4. REGULERING AV FISKET ETTER TOBIS I 2026

Fiskeridirektoratet foreslår at fisket etter tobis i 2026 blir regulert i henhold til den områdebaserte forvaltningsmodellen.